

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא ע.

מסורת הש"ס

(ח) [לקמן ע.א.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' או דלמא מצי א"ל
שטרך: (ב) רשב"ם ד"ה חוץ
מחצות וכו' דרך להאי חרוב
נתמזין ולא: (ג) ד"ה חוץ
משדה פלוגי הסמוך למזר
כז"ל ומצבות לו חוץ נמחק:
(ד) ד"ה ה"ג אלא וכו' וזו
ופירושה ופירוש משושב:

מוסף תוספות

א. דלהכי א"ל חזק
מחריבו וסדן חמולתי לשפיר
באותה שדה שמכר חלק
אחד כמה ששורה אותו
חזירוב או חזק סדן. כע"פ.
ג. במגן דא בעי אמר
מזיק הוא. רמב"ן. ג. אם
לא שאדם נאמן וישר והוא
לא היה מעשרתו חזק מן
השמים. רש"י ב"מ לה.
ד. כיון והשתא עשין ליה
נאנטו אימת הדין ליה
לקבילי שטרא. רע"ב.
ה. (דהא דקאמר ליה מימי
השטן שדן שדן מאי בעי
לאו בר עמרם הוה אלא
למודא דהוה ברדעאי אלה
לברוריה מלכות. רע"ב.)

רבינו גרשום

כל שתעול כובשו. שהיו
רגילים לחרוש ארצות
במחשבתם כשהיו זועים
ומטימין על בראשי
השורים כשי שגאו רגילין
ואם ככה תעול ברגלן
כשאותו חורש תעול כופף
על האילן ואל תכרז עליו
היו דבר השוכן. האילן שיש
בהן כך דאין האילן יכל
לכופסו היה שירו: את
ברקלי. בעינן כל שגילין.
לו בחבל: דבר עמית ר
אחא אבר ששת אמר
לו קרקע אני מוכר כל
חור מחרוב וזו חור מסון
פלוגי ואיכא חורין אחריני
מורכבין זלזול שקמה חור
מן אמרי: האילן יכלא את
נמי לא מכר שר חור
מורכב ולא עוס סון שקמה
חור קמתי לא מכר לא
דחובת המורכב ולא סון
שקמה אחרי: האילן קר
מזלי היה חור חור מסון
פלוגי לטמיון ללוקח אחי
דמשבע חור חור ואלא
יקנה את שאר חוריון כי
אלא אמר שאר חוריון
נמי לא קרי אחי דקאמר
כתי שבוט אמר טעמא
דאמר: לקמן דרסי: אמר
חור: אמר שאר חוריון:
תמי. דאפי שאר חוריון
יה מוכר ללוקח שדי אני
מוכר כל חור משדה פלוגי.
מוכר חור מן אותה שדה
כי מן אמרי: האיה דא
קרי את אחרייתא דליה
קרי בתמיא. דאמר לא
קרי שדורתי מוכרין. כי אלא
לדמי אחרייתא שדי יה
מוכר כל חור משדה פלוגי
שאיני נולד באלא דרמי
שנתחין לו. וזו אבא איוז
מן האחרות שנתחן אותן
כל באותן שדורתי שנתחן
לו. הכא נמי להיכא דאמר
לוי חור מחרוב פלוגי חורין
מסון פלוגי אמר בלאו היה
לוי. קרי לוי. קרי קאמר
לוי. כלומר שנתחן אותן

דייני גולה. שמואל וקרנא בפ"ק דסנהדרין (דף פ' ע"א:) **כל השעול כובש.** חורשין היו בצקר סביב האילנות ואם העול כופף את האילן ועובר השור לדרכו ואין האילן מעכב השור לא חשיב. ומיהו אם אין אילנות גדולים בשדה אלא אלו הו שור כדאמרן [ס"ט:] גבי דיקלי:

הא צדיקלי. מילתיה דרב: הא
צאילני. שהעול רובצו דשיעור דעליית
חבל לא שייך צהו דבלא חבל עולין בכל
שאר צאילות על ידי ענפים המתפצלים
לכא 75. ושעורא דכנישת עול נמי
איכא למימר דלא שייך צדיקלי דלפני
היכא דכביש ליה עול חשיב הוא אם
עולין לו בחבל: חוץ מחרוב המורכב
פלוגי חוץ מסדן השקמה פלוגי והיו
בה הרבה חרובין וסדנה מזה דאם
הוא שחיק לא היו מכורין בכלל שדה
אבל עכשיו ששייר אחד איכא למימר
דשאר חרובין מכר לו או דלמא
שייר לא יגרע כחו אלא אפילו שאר
חרובין נמי לא קני הלוקח דבשציל
שייפה המוכר את כח שלו שפירש
בפירוש אינו מוכר כך ההוא חרוב
אין לנו לגרע כחו בשאר אלא אי
איכא מילתא לטפויי בזהאי חוץ כגון
חור מטפין ליה דלאמר במתניתין(א)
ומורי ר"ע צומן שאמר לו מאלו
שאינו צריך ליקח לו דרך והאי חוץ
מחרוב פלוגי דקאמר לשיר דרך
להאי (א) דקל נתכחין ולא למעט השאר
ואפי' לרבנן נמי איכא למימר לפיכך
אמר חוץ מחרוב פלוגי דבההוא
חרוב היה חפץ יותר ולא היה רואה
שבתענו לוקח דלין והחרוב זה
איכיון לשופרה דשטרה אבל על שאר
חרובין לא חשש לכתוב שופרה דשטרה
דמ"מ בוטח הוא במאי דק"ל שאין
חרוב המורכב נמכר בכלל שדה. כן
נראה צעירי ועיקר: (הג"ה) א"ל לא
קנה. לא הוא ולא זולתו דכיון שאפי'
נמי פירש ליה חור כגון אלו אינו
נמכרין בכלל שדה ה"ל לא קנה ולא
פירש הללו אלא להודיעו שכל אילו

שְׂבֻאוֹתָהּ שָׂדֶה הָיָה כְּמוֹ אֵלֶּיךָ וְלֹא נִמְכְּרוּ. ע"כ): ה"ג אִיטִיבִיחַ חוֹךְ
 דֹּא"כ קִשְׁיָא מַעֲלִימָא הָיָה וְלֹא מִנִּי לְתַרְוֵי לְקַמֵּיהּ שֶׁאֵר חֲרוּבִין נִמְי
 חֲרוּבִין קָאִי וְכָל שָׂכָן הָיָה דְקַמְשִׁיר וְלֹאשְׁמוּעִין אֲתָא דְלֵא הַפְּקִיד
 פְּלוּנִי. הַסְמָךְ ^א לוֹ חוֹךְ לְמִירָא: הָא אַחֲרֵינִי קִנִּי. בְּתַמְמֵיהּ וְהֵלֵךְ שָׂדֶה אַחֲרֵי
 כָּן דֵּלָא קִנִּי הַלּוּקָה שָׂדֶה שְׂדוֹת אֲתָא הַמּוֹכֵר שָׂדֶה אֲתָא לֵא מִכֵּר כָּל שְׂדוֹתַי
 שָׂא לְרֵא לְמַכּוֹר דְּלִישָׁא אַחֲתָּא נִמְכּוֹר וְלֹא שָׂמִי שְׂדוֹתַי לֵא הַמּוֹכֵר א"י
 אַחֲתָּא מִכֵּר בָּלָא חוֹרֵךְ אִין לֵנו לְמוֹכֵר שְׂמִכְרָהּ שֶׁאֵר: וְאִתִּי דְבָרָא אֲלֵא לְנִמְי
 חוֹךְ מִשְׁדֶּה פְּלוּנִי ה"ג ה"ק שָׂדֶה מִכּוֹר לָךְ חוֹךְ מִדְּמִי חֲרוּב פְּלוּנִי וְי
 הִיָּה בְּסַפְרִים לִיתָן טַעַם דְּבִדֵּר כִּיּוֹן דְּלֵא קִנִּי אַמְאִי קֶאֱמַר חוֹךְ מִשְׁפָּרִי
 לְהַהוּא שָׂדֶה שְׁשִׁיר נִתְכַּוֵּן וְכְדֶאֱמַרְיָן נִמְי (נִשְׁלֵי דף סג): גְּבִי עַל
 לְטַפְרֵי שׁוֹם דְּבֵר אִין לֵנו לְמוֹכֵר כִּיּוֹן דְּלִישָׁא לְטַפְרֵי לְגַרְדֵּי נִתְכַּוֵּן
 מִחֲלִי סִדֵּן פְּלוּנִי מִהוּ. וְהֵאֵל לִישָׁא פְּשִׁטָּא לִיָּה דְחוֹךְ מִסְדֵּן פְּלוּנִי
 טַעַם לְשִׁילָא תַּדַּע דִּלֵּא ח"ל כ"ו: וְמִשְׁנִי נָא מַה שְׁשִׁיר בְּחוֹמֹת חֲרוּבֵי
 חֲרוּבִין אֲפִילוּ הָיָה חֲרוּב הַנִּשְׁאָר: וְהֵכָּה נִמְי גְּרָסִי אֲלֵא לֵא קִנִּי ה"ג
 בְּשׂוֹר. שְׂכַחַן כְּמַה הַפְּקִיד לוֹ וְחִתְמוֹן בְּצִדֵּים וְהֵאֵל לִיָּה הָיָה שְׁטִירָה
 לָךְ מִהוּ דִּהָא ק"ל בְּחוֹמֹת הַבָּתִּים (נִשְׁלֵי דף מה): דִּהַמְפְּקִיד אֲתָּא חֲבִי
 מִי אַמְרִין דִּה"ג מִהֵימָן מִיּוֹ דִּלִּי בְּעִי אֲמַר נִלְכְּסוּ וְהוּא מִהֵימָן וְצִי
 שְׁתַּחֲרֹה הַאֲמִינְתּוֹ לְנִפְקַד הַשְׂתָּא נִמְי מִהֵימָן וְצִיבּוּעָה כְּדִלְקָמָן ^[ע"פ]
 דְּלֵא רָחָה לְשָׂקֵר וְאֲמַר הַחֲרוּבִי נִלְכְּסָן: אִו דִּלְמָא אֲמַר לִיָּה. מִפְּקִיד
 לִי פִקְדוֹנִי כְּדִי שָׂא אַחוּזֵר וְאִפְתַּבְּעוּ וְכִמוֹ מַה לִּי לְשָׂקֵר בְּמִקְוֵה עֵי
 ו'. הִלְכָן כִּי מִנִּי מִיטְטַעֵן מִפְּקִיד שְׂטָרֵךְ בִּידֵי מִאִי שְׂמִי אֲלֵמָה
 אֲבִדְתִּי אִו שְׂטִיר וּפִקְדָן נִמְי לֵא הוּא חֲרוּב לְשָׂטֵר מִשּׁוֹם דְּהוּא
 מִנִּי טַעֲמִין לֹה פִּרְעָמִי דֹּא"ל אִידֵר שְׂטָרֵךְ בִּידֵי מִאִי בְּעִי וְגִבִּי לֹה לִי

חֵזוֹן מחרוב פֿלֹונִי אוֹתוֹ לֹא קִנִּי. לֹא גִרְסִי אוֹתוֹ חֲרוֹב דֵּהֶא
מִסִּיק דֶּשֶׁל חֲרוֹבִין נִמִּי לֹא קִנֵּה וּמִיָּהוּ לִפִּי הֶסְפִּירִים דִּגְרִסִּי
בְּמֶר הֵבִי אֵלֶּה לְדִמִּי הִ"ךְ לְדִמִּי גִרְסִי לִיָּה שְׁפִיר וּדְמִי חֲרוֹב לֹא קִנֵּה
בְּקֻקֶּקֶט: **אן** דֶּלֶמֶא מִצִּי אִ"ל שְׂמִיךְ בִּידֵי מֵאִי בַעֲי. אִפְּלוֹי לִמִּד

ודייני גולה אמרי "כל שהעול כובשו לא
 הוא שיוור כל שאין העול כובשו הוא שיוור
 יולא פלוגי הא בדיקלי הא באילני בעא
 מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת חוץ
 מחרוב פלוגי חוץ מסדן פלוגי מהו אותו
 מרוב הוא דלא קני הא שאר חרובים קני
 או דלמא שאר חרובין נמי לא קני אמר ליה
 ילא קנה איתיביה חוץ מחרוב פלוגי חוץ
 מסדן פלוגי לא קנה מאי לאו אותו חרוב
 הוא דלא קנה הא שאר חרובין קנה א"ל לא
 אפילו שאר חרובין נמי לא קנה תדע דאילו
 א"ל שדי מכורה לך חוץ משדה פלוגית
 ההיא הוא דלא קני הא אחרנייתא קני אלא
 לא קנה ה"נ לא קנה ואיכא דאמרי בעא
 מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת חוץ
 מחצי חרוב פלוגי חוץ מחצי סדן פלוגי
 מהו שאר חרובין ודאי לא קני הא מה
 ששייר באותו חרוב קני או דלמא אפילו
 מה ששייר באותו חרוב נמי לא קני א"ל ילא
 קני איתיביה חוץ מחצי חרוב פלוגי חוץ
 מחצי סדן פלוגי שאר חרובין לא קנה מאי
 לאו שאר חרובין הוא דלא קנה הא מה
 ששייר באותו חרוב קנה א"ל לא אפי' מה
 ששייר באותו חרוב נמי לא קנה תדע דאילו
 א"ל שדי מכורה לך חוץ מחצי שדה פלוגי
 ההוא הוא דלא קנה הא אידך קנה אלא
 לא קני ה"נ לא קני בעא מיניה רב עמרם
 מרב חסדא המפקיד אצל חבירו בשטר ואמר
 מינו דאי בעי אמר נאנסו מהימן השתא נמי
 שטרך בידי מאי בעי א"ל מהימן ולימא
 וליטעמך וכי א"ל נאנסו מי מצי א"ל ש

(מכאבות יט.) מודה בשטר שכתבו לר' לקיימו ומהינן ליה לומר דפרעו הוא^א ולא אמר א"כ שטרך בידי מאי בעי התם משום דזימנין אפשיטי דספרא וזיר ליה דעל הלוא ליתן שטר כתיבת השטר ופעמים כשאין לו ללוה וטל המלוה בשבילו אבל הכא אין עת הנפקד ליתן שטר ועוד דהתם ליה מאמין למלוה להניח שטר בידו משום דכתיב ביה תומת ישרים תתנם^ב כדאמר' בהמפקד (ב"מ דף לה.) אבל הנפקד אינו מאמין את המפקד ויעולם אינו מחזיר את הפקדון עד שיחזיר לו השטר ועוד דהתם מנדקד כל כך ליה אחר המלוה לפי שעה לו טובה: **וְרִימָא** ל"ה שמוך בידי מאי בעי. לאו משום דליהוי מיינו במקום עדים קפריך דא"כ מאי משני וליטעמיה כי א"ל נאנסו מי מאי אמר ליה שטרך בידי מאי בעי הא ליה אמר נאנסו לא מוכחא מילתא דלא קושטא קאמר דאש"כ ששהטר בידו יכול להיות שנאנסו^ג אלא אור"י דס"ד דמקשה דהא דקאמר דנאמן נאמן לגמרי קאמר אפי' בלא שצועה^ד ולכן היה צבור דבנלא מיינו דנאנסו מאי למימר החזרתי לך דאי ע"י מיינו דנאנסו אמאי נאמן בלא שצועה ולהכי פריך ולימא ליה שטרך בידי מאי בעי ומשני דמטעם מיינו נאמן ופריך כי אמר נאנסו לאו שצועה בעי:

והחזרתים לך מהו מי אמרינן וזהוין או דלמא^ה אמר ליה שמוך בידי מאי בעי א"ל שטרך בידי מאי בעי אמר ליה

סוף

חֲרוּבוֹ פְּלוּנֵי חוּץ מִסֶּדֶן פְּלוּנֵי לֹא קֵנָה. וְלֹא גִרְסִינָן אֹמְרוֹ חֲרוּבֵי לֹא קֵנָה
 אֶל קֵנָה: לֹא שֶׁאֵר חֲרוּבוֹן נָמִי לֹא קֵנָה. דִּהְיֵי דִקְמֵי לֹא קֵנָה אֲשֶׁר
 אֵר חֲרוּבוֹן בְּשִׁבְלֵי הָהוּא שְׁשִׁיר יִמְדֵי: דְּעֵי. לֹא קֵי: חוּץ מִשְׁדֵּה
 מִכְרֵי לֹו וְלֹא שֶׁאֵר: ה"ג אֵלֹא לֹא קֵי ה"ג לֹא קֵי. כְּלוּמַר אֵלֹא פְּשִׁיטָא
 וְכֵלל וְכִשְׁבִּיל שֶׁאֵר שְׁטוּת אֵר חוּץ מִשְׁדֵּה פְּלוּנֵי אֵין לָנוּ לֹומַר שֶׁמִּכְרֵי
 שְׁדֵּה לֹא מִכְרֵי חֲרוּבוֹן וְסָדֵן דְּחִשְׁבֵי שְׁדֵּה בְּפִי עֲמָלָן וְהִכְךָ בְּשִׁבְלֵי שְׁשִׁיר
 לְמֵדִי. כְּלוּמַר כְּאוּמוֹת שְׁדֵּה שֶׁמִּכְרֵי שְׁדֵּה לְעַמְלָן מֵדֵי הָהוּא שְׁדֵּה דִקְדָּמַר
 עוֹד פִּירוּשִׁים אֲחֵרִים וְלֹא נִהְיָרָא כֻלָּ גִירְסָא זוֹ וּפִירוּשָׁה (י) מִשְׁבֹּשׁ
 פְּלוּנֵי וּמֵיהוּ הִטְעֵם כְּדִפְרִישִׁית לְשִׁיר לִיָּה דֶּרֶךְ לִהְיוֹא חֲרוּבֵי אֵר
 שֶׁשְׁדִּיטָא הֶעֱלִינָה שְׁלֵי שְׁשִׁיר מִקּוֹם זִין וּמֵיהוּ הִיכָא דְּלִיכָא
 יֵי לָנוּ אֵם אֵינוּ מִטְפִי וּמִרְיָח בְּשִׁירוֹ אֵלֹא שִׁפְסִפֵּר בְּתַמִּינֵי: חוּץ
 קֵנָה נָמִי שֶׁאֵר סְדִינָן: שֶׁאֵר חֲרוּבוֹן פְּשִׁיטָא הוּא דִלָּא קֵי. כְּדָאמְרִן
 נָמִי לֹא קֵנָה. וְהֵא דִקְמֵי שֶׁאֵר חֲרוּבוֹן לֹא קֵנָה כֻּלָּ קוֹרֵא שֶׁאֵר
 קֵי: טַעַם מֵינִיָּה רַב עֲמַרְסֵן ש"ו. מִשּׁוֹם דִּלְיֵינִי גוּלָּה נֶכֶּט לֹא הִכָּא:
 דִּלָּא מִנִּי טַעַם נֶפֶקֶד לִהְד"מ: וְאֵל"ו. נֶפֶקֶד הִיּוֹם לְוַחֲמַר הַחֲזוּרְתִּי
 בְּעֵדִים אֵל"ו לְחֲזוּרֵי בְּעֵדִים אֲבָל הִכָּא דִּלְיכָא שְׁטַר בִּיד הַמִּפְקִיד
 עֵינָה דְלִקְמָן [ע"ז] וְכִדְמַכִּיבִי שְׁבֻעַת ה' תְּהִיָּה בִין שְׁנֵיהֶם (שְׁמוֹת כב)
 מֵהָ לֹו לְשִׁקֵּר אִי בְּעִי הוּא פְּטוֹר נִפְשֵׁיהּ בְּטַעֲנָה שְׁקֵר דְּנִהְיָנוּ וּמִשּׁוֹם
 טַעַם בְּיָדֵי מֵאִי בְּעִי לֹא הִיָּה לָךְ לְהִנִּיחַ הַשְׁטַר בְּיָדֵי אֵילוֹ הַחֲזוּרֵי
 וְדִמִּי וְלֹא אֲמַרְיָן מֵהָ לֹו לְשִׁקֵּר: וְלִיעֲמַעֲמִי אֵילוֹ אֲמַר לִיָּה נֶאֱכַסוּ
 לְשִׁקֵּר בְּמִקְוֵם עֵדִים לֹא דִמִּי דִהָּא עֵבִיד אֵינִיָּם לְמִיחִידָא וְאֲמַר
 י לְמִסְכַּר נִפְשֵׁיהּ בְּטַעֲנָה אֲרוּם אֲבָל מֵלוֹא אֵם חֲזוּרֵי בְּשִׁטְר לֹא
 שׁוֹם מֵיָּו דִּלְפִי טַעֲוִין נֶאֱכַסוּ כִּירֵד לְשֵׁלֵם דְּמִלוּהָ לְהוֹשָׁא יִמְתָּה

עין משפט
נר מצוה

גג א ב מ"י פכ"ד מהל'
מכירה הל' יב סמג עשין
פכ עוש"ע ח"מ ס' רמז
סעיף ד:
גד ג עוש"ע שס סעיף ד
בהנ"ה:

נה ד טור שס וע"י צצ"י:
 בו ה מ"י פ"צ מהל'
 שכירות הל' יב סמג עשין
 פט טוש"ע ח"מ ס' רלו
 סעיף ב:

רבינו גרשום (המשך)

[illegible]

(ח) נראה דט"ס וז"ל דאפי' ש"ס דחייב כו'